

شماره: ۱۳۵۸۵
تاریخ: ۱۳۸۱/۰۴/۲۵
پوست: ۹۳

بسمه تعالی

جناب آقای زند
معاون محترم وزیر و رئیس سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
جناب آقای کشاورز
معاون محترم امور زراعت
جناب آقای خاوازی
رئیس محترم موسسه تحقیقات خاک و آب

سلام علیکم

در اجرای اصل (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و جزء «۴» بند (ز) شرح وظایف تفصیلی وزارت جهاد کشاورزی (موضوع مصوبه شماره ۱۸۸۰۱/ت۲۵۶۳۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۰۴/۲۵ هیئت محترم وزیران)، بدین وسیله «آیین نامه ثبت و کنترل کیفی انواع مواد کودی» برای اجرا ابلاغ می گردد. بدیهی است معاونت ها، سازمان ها، موسسات و شرکت های تابعه ذی ربط موظفند در انجام این مهم، با مؤسسه تحقیقات خاک و آب همکاری لازم را داشته باشند. ضمناً به منظور حسن اجرای این آیین نامه، مؤسسه تحقیقات خاک و آب مکلف است گزارش اقدامات انجام شده را به طور مستمر (هر سه ماه یکبار) گزارش نماید.

محمود حجتی
وزیر جهاد کشاورزی

شماره: ۲۰/۲۳۵۸۵
تاریخ: ۹۴/۱/۲۱
پوست:

بسمه تعالی

« آیین نامه ثبت و کنترل کیفی انواع مواد کودی »

به استناد اصل (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در راستای اجرای جزء (۴) بند (ز) شرح وظایف تفصیلی وزارت جهاد کشاورزی، آیین نامه ثبت و کنترل کیفی انواع مواد کودی به منظور نظام مند نمودن ثبت و کنترل کیفیت کلیه مواد کودی شامل انواع کودها، بهبود دهنده های خاک، محرک های رشد و بسترهای کشت از منابع شیمیائی، معدنی، آلی، زیستی و یا ترکیب آنها، تدوین گردیده است.

ماده ۱- اهداف:

الف- سلامت آحاد جامعه، ارتقاء کیفیت و کمیت محصولات کشاورزی، حفاظت و تقویت کیفیت منابع خاک و آب ناشی از مصرف مواد کودی مناسب

ب- کنترل کیفیت مواد کودی تولید داخل و وارداتی قابل عرضه در کشور مطابق با شاخص های ملی و بین المللی

ج- نظام مند نمودن سامانه ای عرضه مواد کودی در کشور برای اطمینان بخشی به ذی نفعان

ماده ۲- در این آیین نامه تعاریف و واژه ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- وزارت: وزارت جهاد کشاورزی

۲- مؤسسه: مؤسسه تحقیقات خاک و آب

۳- مواد کودی: هر نوع کود، ماده به ساز خاک، بهبود دهنده رشد گیاه و یا بستر کشت با بنیان شیمیائی، آلی، زیستی

و یا ترکیبی از آنها

۴- کود: هر ماده آلی یا معدنی با منشاء طبیعی یا مصنوعی که به خاک یا گیاه اضافه می شود تا یک یا چند عنصر ضروری برای رشد گیاه را تامین کند.

۵- کود آلی: فرآورده جانبی به دست آمده از فرآوری ماده های جانوری و گیاهی که دارای مقدار کافی عناصر غذایی است و ارزش کود دارد.

۶- کود زیستی: ماده ای جامد، مایع یا نیمه جامد که حاوی تعداد مکفی از یک یا چند موجود زنده مفید خاکزی بوده و قادر است به نحوی در تامین عناصر غذایی مورد نیاز گیاه مؤثر باشد.

۷- کود شیمیائی: هر نوع ماده شیمیائی یا معدنی که حاوی حداقل ۵ درصد یا بیشتر نیتروژن، فسفر (برحسب P_2O_5) و پتاسیم (بر حسب K_2O) قابل جذب برای گیاهان به صورت تکی یا ترکیبی می باشد و به منظور تامین این عناصر بصورت مصرف خاکی، مصرف در آب آبیاری، محلول پاشی و یا آغشته کردن بذر و اندام های تکثیر گیاهی

شماره: ۲۳۵۸۵ / ۲٪
تاریخ:
پوست: ۹۴۱ / ۲۱

- توصیه می‌گردد. کودهای شیمیائی محتوی عناصر کم مصرف می‌توانند حاوی کمتر از ۵ درصد نیتروژن، فسفر (برحسب P_2O_5) و پتاسیم (بر حسب K_2O) قابل جذب به صورت تکی و یا ترکیبی باشند.
- ۸- بهساز خاک: کلیه مواد شیمیائی، آلی و یا زیستی است که با هدف بهبود ویژگی‌های شیمیائی، فیزیکی و زیستی خاک و نه تأمین عنصر غذایی به خاک اضافه می‌شوند.
- ۹- بهبود دهنده رشد: ترکیباتی با منشأ شیمیائی، آلی و یا زیستی که از طریق تعدیل اثرات نامطلوب تنش‌های زنده و غیر زنده و یا سایر روش‌ها (غیر از کودها و آفت کش‌ها)، موجب بهبود رشد گیاه می‌گردند.
- ۱۰- بستر کشت: محیطی فاقد خاک و حاوی ترکیبات آلی، معدنی یا مخلوط آنها که شرایط فیزیکی، شیمیائی و بیولوژیکی مناسبی را برای رشد گیاه فراهم می‌سازد. این ترکیبات از نظر واکنش با عناصر غذایی و ریشه گیاه می‌توانند فعال یا خنثی باشند.
- ۱۱- آزمایشگاه: واحد تجزیه کننده مواد کودی که براساس این آیین‌نامه از مؤسسه مجوزهای لازم را برای فعالیت دریافت می‌نماید.
- ۱۲- آزمایشگاه مرجع: آزمایشگاه مؤسسه تحقیقات خاک و آب
- ۱۳- آزمایشگاه همکار: هر آزمایشگاهی که از طرف مؤسسه مورد تأیید قرار گیرد.
- ۱۴- بسته‌بندی مواد کودی: پوشش قرار دادن مقدار مشخصی از مواد کودی به منظور حفظ کیفیت و سهولت در حمل و نقل و مصرف آن
- ۱۵- تجزیه‌ی کود: آزمون‌هایی که برای تعیین ویژگی‌های مواد کودی از نظر محتوای ترکیبات مفید و مضر انجام می‌پذیرد.
- ۱۶- جواز تأسیس: مجوزی که به موجب آن متقاضی می‌تواند با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه، نسبت به شروع کارهای اجرایی و نصب ماشین آلات جهت تولید انواع مواد کودی اقدام نماید.
- ۱۷- مجوز طرح توسعه: مجوزی که پس از صدور پروانه‌ی بهره‌برداری به درخواست متقاضی صادر می‌شود که به موجب آن متقاضی می‌تواند با رعایت قوانین و مقررات نسبت به افزایش ظرفیت تولید یا تولید محصولات جدید اقدام نماید.
- ۱۸- پروانه‌ی بهره‌برداری: مجوزی که به موجب آن متقاضی می‌تواند با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه نسبت به بهره‌برداری از واحد مورد نظر جهت تولید محصول اقدام می‌نماید.
- ۱۹- ثبت: احراز تطابق مشخصات فنی مواد کودی و برجسب آنها بر اساس شیوه‌نامه‌های مؤسسه، شناسنامه دار نمودن این مواد بر اساس اطلاعات نام تجاری، شرکت تولید کننده، تأمین کننده و وارد کننده و اطلاعات بسته بندی
- ۲۰- ثبت موقت یا مشروط: شرایطی که نمونه‌ی کود تولیدی، در زمان شروع تولید آزمایشی توسط تولید کننده به مؤسسه ارائه و مؤسسه پس از احراز مشخصات فنی و دسته بندی کود، تأییدیه ثبت موقت به نام شرکت تولید کننده صادر می‌نماید. ثبت موقت به منظور اطمینان بخشی به تولید کننده و اخذ پروانه بهره‌برداری ارائه می‌گردد و مدت اعتبار آن حداکثر یک سال می‌باشد.
- ۲۱- بازرسی: بررسی مواردی از قبیل تأسیسات و تجهیزات، وسایل، ادوات و دستگاه‌ها، مواد اولیه، مواد تولیدی و فعالیت‌های مرتبط با تولید و ترکیب‌بندی، توزیع و یا فروش مواد کودی و بررسی اسناد و مدارک مربوطه، توسط نمایندگان مؤسسه و یا وزارت.

شماره: ۲۵۸۵/۲
تاریخ: ۲۱/۸/۹۵
پوست:

- ۲۲- مسوول فنی: شخص حقیقی که دارای مدرک کارشناسی و یا بالاتر در یکی از رشته‌های گروه شیمی و مهندسی شیمی با گرایش‌های مرتبط، خاکشناسی با گرایش‌های مرتبط، میکروبیولوژی با گرایش‌های مرتبط بوده و پس از طی دوره‌های آموزشی لازم و اخذ گواهی تأیید صلاحیت از مؤسسه، مسوولیت امور فنی و اجرای دقیق ضوابط و شیوه نامه‌های فنی موضوع این آیین‌نامه را در فرآیند تولید، مواد کودی در هر واحد تولیدی بر عهده دارد.
- ۲۳- نام تجاری: اسم یا عنوانی که معرف و مشخص کننده شخص حقیقی یا حقوقی باشد.
- ۲۴- تولیدکننده: شخص حقیقی و حقوقی که مجوز تولید مواد کودی را از مراجع ذی‌ربط دریافت نموده باشد.
- ۲۵- وارد کننده: شخص حقیقی و حقوقی که مواد کودی را از تولید کننده یا تأمین کننده خارجی خریداری و از طریق مبادی ورودی بطور قانونی به کشور وارد می‌نماید.
- ۲۶- توزیع یا پخش: خرید، حمل و نقل، نگهداری و فروش یا عرضه مواد کودی به صورت عمده.
- ۲۷- تأمین کننده: شخص حقیقی و حقوقی که مواد کودی را از تولید کننده دریافت و مستقیماً یا از طریق کنندگان، توزیع می‌نماید.
- ۲۸- توزیع کننده: هر شخص حقیقی و حقوقی که مواد کودی را از واردکننده، تولید کننده و یا تأمین کننده دریافت نموده، و از طریق حمل و نقل این مواد را به مناطق مختلف منتقل، در انبارها نگهداری و به متقاضیان عرضه می‌نماید. توزیع کننده مواد کودی، ممکن است همان تأمین کننده، تولید کننده یا وارد کننده باشد.
- ۲۹- فروشنده: عرضه کننده کود در مقیاس کوچک از طریق فروشگاه یا هر بنگاه تجاری دیگر
- ۳۰- استفاده‌ی آزمایشی: هر گونه کاربرد مواد کودی می‌باشد که برای فروش و عرضه در بازار پیشنهاد نشده و دارای فروش تجاری نبوده و برای اهداف انحصاری جهت کسب اطلاعات و یا داده‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- ۳۱- برچسب: نمایش اطلاعات و ویژگی‌های محتوای بسته‌بندی مواد کودی بصورت نوشته، تصویر و گرافیک. درج برچسب بر روی تمامی انواع بسته‌بندی‌های مواد کودی الزامی است.
- ۳۲- صاحب مجوز (دارنده‌ی مجوز): شخص حقیقی یا حقوقی که بر اساس مفاد این آیین‌نامه گواهی و مجوز مربوطه را بدست آورده است.
- ۳۳- واحد تولیدی: هر مکان کاری که در آن مواد کودی تولید یا ترکیب بندی و دارای جواز تأسیس و پروانه بهره برداری باشد.
- ماده ۳- مواد کودی تولید داخل و وارداتی، پیش از عرضه در کشور بایستی در مؤسسه ثبت گردد. شیوه نامه‌ی ثبت، برچسب گذاری، نامگذاری انواع مواد کودی و شرایط مسوول فنی ظرف مدت ۳ ماه توسط مؤسسه تهیه و ابلاغ می‌گردد.
- تبصره ۱- مواد کودی که برای "استفاده آزمایشی" و یا به عنوان نمونه برای اخذ مجوزهای لازم، تولید یا وارد می‌گردند، نیازمند ثبت نیستند.
- تبصره ۲- مؤسسه در فرآیند ثبت هر ماده‌ی کودی، نام تجاری ماده را همراه با مشخصات فنی، برچسب، بسته بندی و مشخصات تولید کننده، وارد کننده و تأمین کننده ثبت می‌نماید.

شماره: ۵۲۰/۲۵۱۸
تاریخ: ۱۱/۱/۹۴
پرست:

تبصره ۳- مؤسسه مجاز است به هر ترتیبی اطلاعات ارائه شده از حیث مشخصات فنی ماده و اطلاعات تولیدکننده، وارد کننده و تأمین کننده را پیش از ثبت ماده‌ی کودی بررسی و از صحت آن اطمینان حاصل نماید.

تبصره ۴- در فرآیند ثبت، مشخصات برجسب مواد کودی بایستی به تأیید مؤسسه برسد. مواد کودی ثبت شده تنها با مشخصات برجسب تأیید شده‌ی مؤسسه قابل عرضه می‌باشد.

ماده ۴- مؤسسه در ثبت مواد کودی تولید داخل و وارداتی ضوابط زیست محیطی و بهداشتی را از سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان انرژی اتمی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان دامپزشکی کشور و سازمان حفظ نباتات کشور به منظور درج در شیوه نامه‌ها استعلام و لحاظ خواهد نمود.

ماده ۵- برای مواد کودی وارداتی، ارائه‌ی شماره ثبت اعلامی از طرف مؤسسه هنگام ثبت سفارش الزامی است.

ماده ۶- کلیه‌ی تولیدکنندگان مواد کودی ملزم به داشتن مسئول فنی تأیید شده توسط مؤسسه می‌باشند.

ماده ۷- به منظور حصول اطمینان از کیفیت مواد کودی ثبت شده، مؤسسه مجاز است حسب مورد از مواد کودی ثبت شده نمونه‌برداری نموده و آزمایش‌های لازم را بر روی نمونه‌ها به عمل آورد.

ماده ۸- کلیه‌ی تولیدکنندگان و وارد کنندگان موظفند ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ ابلاغ شیوه نامه موضوع ماده (۳) درخواست ثبت مواد کودی تولیدی یا وارداتی خود را به مؤسسه ارائه نمایند.

ماده ۹- وزارت موظف است فرآیند اجرائی ثبت انواع مواد کودی را به نحوی هدایت نماید که پس از گذشت یکسال از ابلاغ این آئین‌نامه، کلیه‌ی مواد کودی در بازار با شماره ثبت عرضه شوند.

تبصره: مؤسسه موظف است حداکثر ظرف مدت ۲ ماه پس از دریافت مدارک تکمیل شده، فرآیند بررسی مواد کودی را انجام و در صورت تشخیص صلاحیت، شماره‌ی ثبت را اعلام و در صورت عدم تأیید، مراتب رد را با ذکر دلایل منعکس نماید.

ماده ۱۰- مرجع تشخیص کیفیت انواع مواد کودی، مؤسسه می‌باشد.

تبصره: مسئولیت صحت کلیه‌ی اطلاعات درج شده بر روی برجسب بر عهده‌ی تولیدکننده، تأمین کننده یا واردکننده حسب مورد می‌باشد.

ماده ۱۱- هر شماره ثبت بیانگر یک نوع ماده‌ی کودی با نام تجاری معین و ترکیب مشخص، برجسب مشخص و بسته بندی مشخص است.

ماده ۱۲- مدت اعتبار ثبت هر ماده کودی دو سال می‌باشد.

شماره: ۵۲۰۲۵۸۵
تاریخ: ۹۵/۸/۲۱
پوست:

تبصره (۱): در طول مدت اعتبار ثبت، ماده کودی تولیدی یا وارداتی در بازار پایش شده و در صورت ملاحظه هرگونه تغییر محتوا خارج از «محدوده‌ی مجاز اختلاف»، تغییر برچسب، تغییر بسته بندی یا تغییر نام شرکت تولید یا وارد کننده خارج از ضوابط، مطابق ماده‌ی (۱۶) این آئین نامه با متخلف برخورد خواهد شد.

تبصره (۲): نمونه برداری از محل تولید به صورت دوره‌ای (سالی یکبار) انجام می‌پذیرد و هزینه‌ی انجام آزمایشات آن بر عهده‌ی ثبت کننده مواد کودی می باشد .

ماده ۱۳- در صورتی که نتایج ارزیابی کیفی مواد کودی در هر مرحله نشان دهنده‌ی عدم تطابق محتوای ماده‌ی کودی با مشخصات ثبت شده‌ی آن باشد، مؤسسه مطابق قوانین و مقررات موضوعه و ماده‌ی (۱۶) این آئین نامه برخورد خواهد نمود.

ماده ۱۴- عرضه‌ی مواد کودی فاقد شماره ثبت در کشور پس از یکسال از تاریخ ابلاغ این آئین نامه ممنوع می‌باشد. با متخلفین مطابق قوانین و مقررات برخورد خواهد شد.

ماده ۱۵- رعایت مفاد این آیین نامه و شیوه نامه‌های اجرایی آن برای تولید کنندگان، تأمین کنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان و فروشندگان مواد کودی الزامی می باشد .

ماده ۱۶- تولید کنندگان، تأمین کنندگان، وارد کنندگان، توزیع کنندگان و فروشندگان مواد کودی در صورت عدم رعایت مفاد این آئین نامه و شیوه نامه‌های اجرایی آن، متخلف شناخته می‌شوند. وزارت و مؤسسه ملزم می‌گردند مراتب تخلف را برای بار اول کتباً به متخلف اخطار و رونوشت اخطار را به مراجع صادر کننده مجوز و تشکل‌های صنفی مربوطه ارسال نمایند. متخلف موظف به رفع مورد تخلف در اسرع وقت و ارائه گزارش به وزارت یا مؤسسه (حسب مورد) می‌باشد. در صورتی که متخلف مورد تخلف را رفع نماید وزارت و مؤسسه ضمن لغو پروانه‌های صادره‌ی خود، از سایر مراجع صدور مجوز نیز درخواست لغو مجوزها را می‌نماید. در صورت تکرار تخلف مراتب برای پیگرد قانونی به مراجع قضائی گزارش خواهد شد.

ماده ۱۷- معاونت‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌های وابسته و تابعه وزارت جهاد کشاورزی ملزم به همکاری و فراهم آوردن الزامات اجرای مفاد این آیین نامه می باشند .

-این آیین‌نامه در ۱۷ ماده و ۸ تبصره به تأیید رسیده است.